

Kwalificatiedossier Officier van dienst Bevolkingszorg

Versie: 4.0, 7 juni 2024

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever: Portefeuillehouder Vakbekwaamheid Landelijk Netwerk
Bevolkingszorg
Titel: Kwalificatiedossier Officier van dienst Bevolkingszorg
Datum: 7 juni 2024
Vertrouwelijkheid: Openbaar
Status: Definitief. Vastgesteld door het Landelijk Netwerk Bevolkingszorg
Versie: 4.0
Auteurs: Werkgroep Kwalificatiedossiers Bevolkingszorg
Projectleider: Carian Cools
Review: Expertgroep Vakbekwaamheid Bevolkingszorg
Eindverantwoordelijk: NIPV, Programma vakbekwaamheid Bevolkingszorg

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

Inhoud

Inleiding	4
Deel A Algemene informatie	5
Deel B Overzicht kerntaken	6
Deel C Competenties	7
Deel D Uitwerking kerntaken	9
Deel E Specificaties vakbekwaamheid	13
Deel F Verantwoording	15
Bijlage 1 Namenlijst	17

Inleiding

Opbouw dossier

Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor de Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz) binnen een veiligheidsregio. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie.

De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert
- Deel B Beschrijving van kerntaken
- Deel C Beschrijving van competenties
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie.
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau.
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie

De Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz) maakt deel uit van het commando plaats incident (CoPI).

De Officier van Dienst Bevolkingszorg:

- > geeft leiding aan de Bevolkingszorgprocessen ter plaatse van het incident;
- > geeft de algemeen commandant Bevolkingszorg en de leider CoPI gevraagd en ongevraagd advies;
- > vertegenwoordigt de kolom Bevolkingszorg.

Wettelijke taken CoPI

De taken van het CoPI zijn beschreven in artikel 2.1.2, lid 2 van het Besluit veiligheidsregio's: 'Een commando plaats incident is belast met de operationele leiding ter plaatse, de afstemming met andere betrokken partijen als bedoeld in artikel 16, tweede lid, van de Wet veiligheidsregio's (redactie: gemeenten en andere partijen) en het adviseren van het regionaal operationeel team.'

A.2 Complexiteit van de functie

De OvD-Bz krijgt te maken met zowel klein- als grootschalige incidenten die politiek-maatschappelijke impact kunnen hebben. De OvD-Bz maakt een analyse van het incident, de verwachte ontwikkeling van het incident en het daarbij meest passende optreden. Hij neemt in acht dat het incident over het algemeen dynamisch is en kan plaatsvinden in een slecht overzichtelijke omgeving. De OvD-Bz heeft daarbij te maken met verschillende verwachtingen vanuit de omgeving (mono- versus multidisciplinair) en maatschappelijke belangen. Tijdens het optreden moet de OvD-Bz functioneren onder tijdsdruk en kan hij te maken hebben met mentale belasting.

¹ Waar in dit document gesproken wordt over 'hij', kan ook 'zij' gelezen worden.

Deel B Overzicht kerntaken

Kerntaak 1	Zorgdragen voor de opstart en leiding geven aan de Bevolkingszorgprocessen en functionarissen op de plaats van incident
De Officier van Dienst Bevolkingszorg start en leidt de bevolkingsprocessen op de plaats van het incident, bewaakt de voortgang en rapporteert hierover aan CoPI, en indien opgeroepen de algemeen commandant Bevolkingszorg.	
Kerntaak 2	Adviseren aan het CoPI
De Officier van Dienst Bevolkingszorg haalt en brengt actief informatie in het CoPI, analyseert de informatie en adviseert leden van het CoPI over aspecten van Bevolkingszorg in relatie tot andere kolommen.	
Kerntaak 3	Verantwoordelijk voor debriefing en nazorg van de medewerkers Bevolkingszorg en overdracht naar de reguliere gemeentelijke organisatie(s)
De Officier van Dienst Bevolkingszorg zorgt voor overdracht van de processen aan de reguliere gemeentelijke organisatie en zorgt voor de monodisciplinaire evaluatie en multidisciplinaire overdracht aan de gemeente in het kader van de nafase.	

Deel C Competenties

De onderstaande benoemde competenties en competentieniveaus zijn het meest relevant voor de functie en/of cruciaal bij het uitvoeren van (een deel van) de kerntaken.²

Competentie: Analytisch vermogen Signaleert problemen; herkent belangrijke informatie; legt verbanden tussen gegevens. Spooft mogelijke oorzaken van problemen op; zoekt terzake doende gegevens.
Niveau B: Relaties leggen
<ul style="list-style-type: none">> Legt dwarsverbanden. Betreft ideeën uit verschillende disciplines bij het oplossen van een probleem.> Ziet de relatie tussen feiten en de mogelijke oorzaken en gevolgen.> Geeft aan welke informatie vereist is voor een goede beeldvorming en gebruikt effectieve methoden teneinde de relevante informatie te vergaren.> Onderzoekt alternatieven om zich een oordeel te vormen.> Omschrijft realistische scenario's met relaties tussen oorzaak en gevolg.

Competentie: Besluitvaardigheid Selecteert één te volgen verantwoorde strategie voor zichzelf (en anderen), ondanks onvolledigheid in kennis van alternatieven en van hun risico's.
Niveau C Afwegen
<ul style="list-style-type: none">> Neemt beargumenteerd een beslissing.> Weegt feiten tegen elkaar af, besluit op basis van deze feiten en houdt rekening met de gevolgen daarvan.> Neemt besluiten in minder bekende situaties en neemt doordachte besluiten die collega's of klanten kunnen betreffen.> Maakt vlot afwegingen en hakt knopen door.> Gaat bij het nemen van beslissingen weloverwogen te werk.

Competentie: Omgevingsbewustzijn Is zich bewust van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen of andere omgevingsfactoren. Speelt in op deze ontwikkelingen en vertaalt deze naar het eigen werkgebied.
Niveau B Regionaal
<ul style="list-style-type: none">> Is voldoende op de hoogte van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen die relevant zijn voor het werkveld.> Gebruikt vergaarde kennis regelmatig effectief voor de eigen organisatie.> Weet waar vergelijkbare organisaties mee bezig zijn. Anticipeert effectief op ontwikkelingen die gaande zijn in de omgeving van de organisatie.> Kan zich verplaatsen in politiek bestuurlijke argumenten.

² De competenties en de bijbehorende niveaus zijn ontleend aan het Competentiewoordenboek, BuitenhkPlus en Leeuwendaal (2012)

Competentie: mondelinge communicatie

Maakt ideeën en meningen in begrijpelijke taal aan anderen mondeling duidelijk en weet aan te sluiten bij het publiek.

Niveau B Woordenschat en bondig

- > Beschikt over een grote woordenschat.
- > Brengt de informatie goed geordend en bondig over.
- > Vat samen en legt bondig uit.
- > Stemt zijn/haar taalgebruik af op de toehoorders.
- > Beantwoordt inhoudelijke vragen afdoende.

Competentie: Plannen en organiseren

Stemt activiteiten van zichzelf (en anderen) op elkaar af en bepaalt hun volgorde zodat doeleinden efficiënt en effectief gerealiseerd worden.

Niveau B Afstemmen

- > Stemt activiteiten (van zichzelf en anderen) op elkaar af.
- > Deelt werkzaamheden efficiënt in en stemt activiteiten op elkaar af.
- > Heeft inzicht in tijd, middelen en mensen die nodig zijn om een optimaal resultaat te behalen en weet deze te werven.
- > Houdt overzicht over de werkzaamheden en toetst de voortgang.
- > Legt relaties tussen werkzaamheden binnen de organisatie en stemt planning van eigen werkzaamheden hierop af en weegt belangen en risico's af.

De volgende competenties worden als aanwezig verondersteld:

- > Leidinggeven
- > Stressbestendigheid
- > Flexibiliteit.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1. Zorgdragen voor de opstart en leiding geven aan de Bevolkingszorg processen en functionarissen in het inzetgebied CoPI

1.1 Werkzaamheden

- 1.1.1 Alarmeren van relevante betrokken functionarissen van Bevolkingszorg
- 1.1.2 Informeren en adviseren over de rol van de burgemeester, eventueel in afstemming met de communicatieadviseur COPI.
- 1.1.3 Starten en leiden van de operationele processen Bevolkingszorg in het inzetgebied CoPI.
- 1.1.4 Optreden als contactpersoon op de plaats incident voor:
 - > Bevolkingszorg functionarissen ter plaatse;
 - > functionarissen die zijn opgekomen in het kader van verdere opschaling Bevolkingszorg;
 - > het maken van afspraken met de overige disciplines om een veilige werkomgeving voor de Bevolkingszorg functionarissen te borgen;
 - > het bewaken van de voortgang en het rapporteren hierover zowel mono- als multidisciplinair.

1.2 Keuzes en dilemma's

De Officier van Dienst Bevolkingszorg:

- 1.2.1 maakt een keuze in de wijze waarop hij de burgemeester, ingezette medewerkers, de leden van het CoPI, de gemeente en de AC-Bz adviseert en/ of rapporteert en het moment waarop dit gebeurt;
- 1.2.2 maakt een afweging in het geval van monodisciplinaire schaarste van middelen en beperking in materiaal en menskracht;
- 1.2.3 kiest op basis van de situatie, de beschikbare informatie en de mogelijke scenario's de inzet van mens (aantal en expertise) en middelen;
- 1.2.4 prioriteert op te pakken taken, kiest welke taken door hemzelf worden opgepakt, dan wel bij een ander worden neergelegd (delegatie);
- 1.2.5 weegt belangen af voor de uitvoering van de taken in relatie tot de veiligheid van de ingezette medewerkers;
- 1.2.6 maakt een prioritering in verzoeken die op dat moment allemaal even urgent overkomen;
- 1.2.7 handelt in het geval van een aansturingdilemma (acceptatie): de OvD-Bz is in de koude fase niet de leidinggevende van de in te zetten medewerkers;

- 1.2.8 heeft oog voor de eigen veiligheid en de veiligheid van de Bevolkingszorg functionarissen in het incident- en effectgebied;
- 1.2.9 weegt af hoe om te gaan met regels, planvormen en procedures die niet optimaal toepasbaar zijn voor zijn optreden in het CoPI;
- 1.2.10 schakelt (bij de rapportage) tussen de politieke werkelijkheid en de operationele beleving van een incident (die er haaks op kan staan);
- 1.2.11 improviseert in een situatie waarin de faciliteiten niet optimaal aanwezig zijn.

Kerntaak 2. Adviseren aan het CoPI

2.1 Werkzaamheden

- 2.1.1 Actief halen en brengen van informatie.
- 2.1.2 Input leveren aan het CoPI:
 - > Deelnemen aan de vergaderingen van het CoPI.
 - > Het CoPI informeren over (de voortgang van) de Bevolkingszorg en daarmee bijdragen aan de realisatie van het totaalbeeld.
- 2.1.3 Interpretieren en analyseren:
 - > Vormt met de deelnemers van het CoPI een gemeenschappelijk beeld van het incident en draagt bij aan oordeelsvorming en besluitvorming.
 - > Analyseert de betekenis van de scenario-ontwikkelingen in relatie tot de aspecten van de Bevolkingszorg.
- 2.1.4 Gevraagd en ongevraagd adviseren van de leider CoPI en de andere leden van het CoPI over aspecten van Bevolkingszorg in relatie tot de andere kolommen en over opschaling.
- 2.1.5 Bijdragen aan de advisering aan het ROT, mede vanuit een bestuurlijke invalshoek.

2.2 Keuzes en dilemma's

De officier van dienst Bevolkingszorg:

- 2.2.1 maakt een keuze in welke informatie ten aanzien van de Bevolkingszorg hij met de burgemeester, ingezette medewerkers, de leden van het CoPI, de gemeente en de AC-Bz deelt: welke informatie moeten zij absoluut weten ('need to know') en welke informatie is niet direct noodzakelijk voor het functioneren ('nice to know')?
- 2.2.2 bepaalt hoe om te gaan met beperkte, niet gevalideerde en tegenstrijdige informatie. vormt zich een zo juist mogelijk beeld van het incident en de effecten daarvan, onder tijdsdruk en chaotische omstandigheden;
- 2.2.3 gaat om met tegenstrijdige belangen: het belang van de Bevolkingszorg tegenover het belang van de andere zorggebieden;
- 2.2.4 adviseert de burgemeester over de maatschappelijke en bestuurlijke impact van een crisis en adviseert over de door de burgemeester te nemen (bestuurlijke) acties;

- 2.2.5 maakt een afweging of hij een besluit zelf neemt of deze voorlegt aan de bestuurder of procesverantwoordelijke (alle opschalingsniveaus) (tijdsdruk versus bevoegdheden);
- 2.2.6 improviseert in een situatie waarin de faciliteiten niet optimaal aanwezig zijn;
- 2.2.7 schakelt (bij de rapportage) tussen de politieke werkelijkheid en de operationele beleving van een incident (die er haaks op kan staan);
- 2.2.8 kan geconfronteerd worden met beperkte tot niet-beschikbaarheid van gemeentelijke functionarissen voor de uitvoering van de Bevolkingszorgprocessen
- 2.2.9 adviseert de AC-Bz en/ of de gemeentesecretaris van de incidentgemeente over de inzet van mensen en middelen bij schaarste;
- 2.2.10 laat Bevolkingszorg besluiten nauwgezet vastleggen in een netcentrisch informatiesysteem;
- 2.2.11 weegt (eigen) belangen af als hij persoonlijk betrokken is bij een incident.

Kerntaak 3. Verantwoordelijk voor debriefing en nazorg van de medewerkers Bevolkingszorg en overdracht naar de reguliere gemeentelijke organisatie(s)

3.1 Werkzaamheden

- 3.1.1 De eigen werkzaamheden op het plaats incident afronden en overdragen aan de reguliere gemeentelijke organisatie.
- 3.1.2 Informeren van betrokken functionarissen bij afschaling.
- 3.1.3 Zorgdragen voor de debriefing van de ingezette functionarissen van de Bevolkingszorgorganisatie.
- 3.1.4 Contactpersoon blijven voor de leden van het CoPI of dit overdragen aan de reguliere gemeentelijke organisatie.
- 3.1.5 Bijdragen aan een multidisciplinaire evaluatie.
- 3.1.6 Evalueren van de monodisciplinaire inzet en zorgdragen voor de opstelling van een eindrapportage/ evaluatie van het proces.
- 3.1.7 Bij monodisciplinaire opschaling of bij opschaling naar een hogere GRIP fase, in afstemming met de AC-Bz, een bijdrage leveren aan de evaluatie van de monodisciplinaire inzet en het opstellen van een eindrapportage/ evaluatie van het proces.
- 3.1.8 De behoefte aan nazorg bij de Bevolkingszorgmedewerkers signaleren richting de AC-Bz en/of de gemeentesecretaris van de incidentgemeente(n).

3.2 Keuzes en dilemma's

De officier van dienst Bevolkingszorg:

3.2.1 vindt balans tussen enerzijds de wil om snel af te schalen en terug te gaan naar de normale situatie en anderzijds de benodigde aandacht geven voor openstaande acties en de effecten op de betrokken gemeente(n) in de eerste dagen na het incident/ de crisis, o.a. op het gebied van nazorg;

3.2.2 bepaalt welke acties kunnen wachten tot de afgeschaalde fase.

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

Het wenselijke basisniveau is voor de Officier van dienst Bevolkingszorg als volgt:

Instroomeisen

- > Minimaal hbo werk- en denkniveau.
- > Aantoonbare aanstelling bij gemeente of hulpverleningsdienst, om de functie en de daarbij behorende opleidingen in de crisisorganisatie te mogen uitvoeren.

Functionele kennis en vaardigheden

- > Beschikken over de in het profiel aangegeven competenties en kerntaken, zoals beschreven in deel C en D van dit kwalificatiedossier.
- > Aantoonbare kennis en ervaring met de crisisbeheersing minimaal blijkend uit:
 - o kennis van en inzicht in de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de sectie Bevolkingszorg en de taakorganisaties;
 - o kennis van en inzicht in de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van brandweer, politie en GHOR en de overige (regionale) partners binnen en buiten de crisisbeheersing en de procesafhankelijke afspraken;
 - o kennis van de gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure (GRIP);
 - o kennis van relevante wet- en regelgeving;
 - o kennis van en inzicht in het regionaal risicoprofiel;
 - o aantoonbaar 'operationeel gevoel': kunnen verwoorden wat zich afspeelt in een (opgeschaalde) incidentsituatie, welke dilemma's je kunt tegenkomen bij een incident, hoe de samenwerking binnen en tussen de kolommen verloopt etc.;
 - o kunnen coördineren in de context van een crisis;
 - o kunnen werken in een politiek bestuurlijke omgeving;
 - o kunnen werken in een complexe omgeving die meerdere beleidsterreinen omvat.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen van bovenvermeld wenselijk basisniveau (die in deze functie nodig is. In het kader van 'vakbekwaam worden' en 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

Vanuit vakbekwaamheid Bevolkingszorg zijn daartoe de volgende opleidingen verplicht:

- > Basisopleiding Bevolkingszorg;
- > Functiegerichte opleiding 'Officier van Dienst Bevolkingszorg'.

Vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De officier van dienst Bevolkingszorg onderhoudt vanuit zijn reguliere functie en op basis van bijscholing, training en oefening bovenstaande kennis en vaardigheden en de in dit profiel aangegeven competenties. Hierbij worden competenties aangeduid als: de genoemde kerntaken kunnen uitvoeren en uitgaande van de aangegeven context, mede aan de hand van de voor de functie specifieke keuzes en dilemma's.

De officier van dienst Bevolkingszorg voldoet daarbij minimaal aan de verplichtingen die in het kader van de Wet veiligheidsregio's en het regionaal vastgestelde opleidings-, trainings- en oefenbeleid worden gesteld.

De officier van dienst Bevolkingszorg krijgt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfreflectie en zelfbeoordeling van eigen (leer)resultaten. Hij krijgt ook ongevraagd positieve en negatieve feedback en schat deze zelf op waarde. Hij verdiept zich zelfstandig in nieuwe (wetenschappelijke) kennis en inzichten. De officier van dienst Bevolkingszorg neemt actief deel aan informatie- en/ of kennisbijeenkomsten rondom proces en inhoud. Hij neemt zelf het initiatief om zijn leer- en oefenbehoeften met zijn leidinggevende te bespreken. Hij maakt zelf een plan om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. Hij toont zijn vakbekwaamheid door zich te laten beoordelen.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

In opdracht van de Portefeuillehouder Vakbekwaamheid Landelijk Netwerk Bevolkingszorg is een werkgroep Kwalificatiedossiers Bevolkingszorg samengesteld waarin vertegenwoordigers van meerdere veiligheidsregio's zitting hebben. Deze werkgroep is gestart met het herschrijven van de taken, werkzaamheden en benodigde competenties van de Officier van Dienst Bevolkingszorg op basis van ontwikkelingen in deze functie.

Door de werkgroep is een eerste concept van het kwalificatiedossier ontwikkeld wat voor review is voorgelegd aan de Expertgroep Vakbekwaamheid Bevolkingszorg, met de vraag het concept te toetsen in hun organisaties. De werkgroep heeft alle verkregen feedback van de leden van de expertgroep verwerkt tot een tweede concept. Dit tweede concept is vervolgens opnieuw besproken met de Expertgroep Vakbekwaamheid Bevolkingszorg. Het resultaat hiervan is hetgeen nu voor u ligt en is aangeboden aan het Landelijk Netwerk Bevolkingszorg.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Werkgroep Kwalificatiedossiers Bevolkingszorg
Onder regie van:	NIPV
Vastgesteld door:	Landelijk Netwerk Bevolkingszorg, 7 juni 2024
Versie:	4.0, 2024
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Opdracht van Landelijk Netwerk Bevolkingszorg naar aanleiding van ontwikkelingen in het werkveld.
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is belegd bij het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > Referentiekader Regionaal Crisisplan 2017, Referenties Bevolkingszorg (1 september 2016)
- > Bevolkingszorg op orde 2.0 - eigentijdse Bevolkingszorg, volgens afspraak (16 mei 2014)
- > Besluit veiligheidsregio's, hoofdstuk 2, paragraaf 4 (1 december 2017)
- > Referentiekader Netcentrische Crisisbeheersing (2023)
- > SIS instructie Contactpersoon SIS

Bijlage 1 Namenlijst

Werkgroep Kwalificatiedossiers Bevolkingszorg (ontwikkeling)

Naam	Organisatie
Cees-Jan Bloemendaal	Veiligheidsregio IJsselland
Larissa Zijm	Veiligheidsregio Kennemerland
Lucia Oosterik	Veiligheidsregio Twente
Lesha van Koperen	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Expertgroep Vakbekwaamheid Bevolkingszorg (review)

Naam	Organisatie
Suzan Bosveld	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Marla Ringburg	Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost
Floor Botzen	Veiligheidsregio Brabant-Noord
Christiaan Bruggen	Veiligheidsregio Fryslân
Jasper Haen	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Lars van der Ploeg	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
Donna Pannekoek	Veiligheidsregio Utrecht
Angelika Roosenboom	Veiligheidsregio Zeeland
Miranda de Waal	Veiligheidsregio Gooi en Vecht
Tjeerd Stelpstra	Veiligheidsregio Haaglanden
Jesse Mol	Veiligheidsregio Groningen
Inge Marijnissen	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
Marion Bakker	Veiligheidsregio Haaglanden